

НАБЛЮДЕНИЕ НА ПРОДЪЛЖАВАЩОТО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

1. Същност, цел и задачи на изследването на продължаващото професионално обучение (CVTS)

Наблюдението на продължаващото професионално обучение е организирано в контекста на концепцията за обучение през целия живот и включва освен **продължаващото професионално обучение**, което предприятията организират за своя персонал и мероприятия, така и **началното професионално обучение**, като елемент в развитието на общите професионални умения на заетите. **Основна цел** на наблюдението е да предостави информация за организираното от предприятията продължаващо професионално обучение на заетите в тях лица.

Методологията и инструментариумът за реализиране на наблюдението са хармонизирани с изискванията на Европейската статистическа система и са в съответствие със статистическата практика в нашата страна.

2. Основни дефиниции

Продължаващо професионално обучение (ППО) са обучаващи мероприятия или дейности, които имат за цел развитието или усъвършенстването на съществуващите знания и придобиването на нови квалификации. ППО се финансира изцяло или частично от предприятията за техните служители, които са на трудов договор или имат придобивки (печелят) от работата си за предприятието (например семейни или случайни работници). Към мероприятията и дейностите по ППО се отнасят **курсовете по ППО и други форми на обучение**. Курсовете са **вътрешни**, ако са организирани и провеждани от самото предприятие, и **външни**, ако се организират и провеждат от външни организации.

Другите форми на обучение включват:

- планирани периоди за обучение, инструктажи или практическо обучение, като се използват обичайните средства за работа, директно на работното място или в работна ситуация;
- планирано обучение чрез ротация на работни места, заместване или асистирание;
- участие в обучаващи/квалификационни курсове (кръжоци);
- самообучение чрез отворено и/или дистанционно обучение (присъствено и задочно) – използваните методи за този вид обучение могат да включват използване на видео и аудиокасети, задочни курсове, компютърни методи, вкл. Интернет или посещение на информационен център;
- теоретично обучение на конференции, работни срещи, лекции и семинари, предназначени да опреснят и детайлизират знанията и да образуват работниците и служителите от предприятието.

3. Използвани класификации

- Класификациите, използвани за целите на наблюдението, са:
- Международна стандартна класификация на образованието ISCED' 97.
  - Статистическата класификация на икономическите дейности в Европейската общност (NACE Rev. 2), съответно Класификация на икономическите дейности (КИД 2008).

4. Обект и обхват на наблюдението. Структура и съдържание на анкетната карта

Обект на наблюдението са икономическите единици в страната – предприятия, фирми, организации и др. с 10 и повече заети лица, от икономическите сектори по КИД 2008: B-N, R+S. Изследването е насочено към организирани от тях мероприятия за продължаващо и първоначално професионално обучение. Изключват се обучаващите мероприятия, финансирани изцяло от обществени организации или институции, имащи отношение към пазара на труда.

Анкетната карта, чрез която беше реализирано наблюдението на ППО, включва разделите:

Раздел А – Структурни данни за предприятието

Включени са въпроси относно основната икономическа дейност на предприятието, броя на заетите лица, разпределени по пол и възрастови групи и разходите за труд. Освен това са включени въпроси, целящи да установят наличието на стратегия за ППО в предприятието, материални и финансови ресурси, които предприятието може да осигури за обучение.

Раздел В – Дейности на предприятието, свързани с продължаващо професионалното обучение

Включени са въпроси, отнасящи се до организирани от предприятието мероприятия за продължаващо професионално обучение: курсове – външни и вътрешни; други форми на продължаващо професионално обучение; мероприятия за първоначално професионално обучение.

Раздел С – Курсове за продължаващо професионалното обучение

Въпросите се отнасят за участниците в курсове за ППО, времето за обучение и разходите за организиране на курсове за обучение.

Раздел D – Качество и резултати от ППО в предприятията

Тези въпроси целят да установят как предприятията осигуряват качество на ППО и методите за измерване на резултатите.

Раздел Е – Причини за непредоставяне на ППО през годината на наблюдение

Въпросите се отнасят за предприятията, които не са предоставяли ППО през годината на наблюдението – причини да не се организират обучаващи мероприятия.

Раздел F – Начално професионално обучение

Поставят се въпроси за организирани мероприятия за първоначално професионално обучение, участниците и разходите за първоначално професионално обучение.

5. Модел и обем на извадката

Като източник за формиране на извадката е използвана последната актуализирана версия на Статистическия бизнес регистър. От него са отделени само предприятията, които влизат в обхвата на изследването – с 10 и повече заети лица в 20 икономически дейности. Получената генерална съвкупност се разпределя в 60 страти (20 реда и три колони). Стратите се дефинират чрез крос класификация по 20 групировки на икономически дейности и 3 групи предприятия според броя на заетите (10 - 49, 50 - 249, 250+).

Извадката се изчислява по модел, предложен от Шведската статистика, като се използват пропорциите на обучаващите предприятия от предходното наблюдение на ППО, проведено през 2006 г. (CVTS3). При формирането ѝ е приложен методът на простата случайна извадка без подмяна в рамките на всяка страта при максимална дължина на полуинтервала на доверителност (гаранционна вероятност 95%).

6. Метод за събиране на данните

Наблюдението беше проведено през 2011 г. от персонала на териториалните статистически бюра чрез лично анкетиране или чрез изпращане на анкетната карта по пощата на предприятията, попаднали в извадката.

7. Претегляне на данните

С цел получаване на резултати, представителни за изследваната генерална съвкупност данните от наблюдението на първоначалното и продължаващото професионално обучение са ажустирани, като за всяко предприятие беше изчислено тегло в зависимост от принадлежността му към дадена страта. По този начин анализиратите данни се отнасят за цялата изследвана съвкупност.